

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 38, 2018

Nummer 38, 2018

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2245](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2242](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2248](#) 04-12-2018

RECHTSPRAAK

Falende klacht omtrent de door het hof gegeven uitleg van artikel 188 Sr.

Het middel keert zich tegen de bewezenverklaring en voert onder meer aan dat het hof blijkt heeft gegeven van een onjuiste uitleg van artikel 188 Sr.

Het middel berust allereerst op de opvatting dat geen toepassing aan artikel 188 Sr kan worden gegeven in het geval dat degene die de ‘aangifte’ heeft gedaan, deze nadien heeft ingetrokken. Die opvatting is onjuist. Opmerking verdient dat dit niet anders is bij artikel 268 lid 1 Sr over een lasterlijke aanklacht door een valse aangifte.

Het middel betoogt voorts, mede onder verwijzing naar artikel 161 Sv (‘Ieder die kennis draagt van een begaan strafbaar feit is bevoegd daarvan aangifte (...) te doen’), dat ‘aangifte’ in de zin van artikel 188 Sr alleen kan worden gedaan door een persoon die kennis draagt van een begaan strafbaar feit, en dat daarom geen sprake is van ‘aangifte’ in de zin van artikel 188 Sr indien blijkt dat geen strafbaar feit is begaan. Ook deze opvatting vindt geen steun in het recht gelet op de delictomschrijving van artikel 188 Sr en het onder 2.3.2 vermelde arrest, in welk arrest nog is gewezen op het verschil met de lasterlijke aanklacht van artikel 268 lid 1 Sr waarvoor niet van belang is of een strafbaar feit wel of niet is gepleegd.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2245

Zaaknummer: 17/02188

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en M.T. Boerlage

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 188 Sr

RECHTSPRAAK

Samenloopregeling buiten toepassing nu eerdere straf een niet onherroepelijke levenslange gevangenisstraf is?

Het middel klaagt dat de beslissing van het hof omtrent de strafoplegging getuigt van een onjuiste uitleg van artikel 63 Sr.

Het middel berust in de kern op de opvatting dat artikel 63 Sr de rechter niet verplicht toepassing te geven aan de samenloopregeling van artikel 57 Sr in het geval dat de verdachte, nadat hem een levenslange gevangenisstraf is opgelegd maar de desbetreffende uitspraak (nog) niet in kracht van gewijsde is gegaan, schuldig wordt verklaard aan een misdrijf of een overtreding voor die strafoplegging begaan. Die opvatting is onjuist, omdat voor de toepassing van artikel 63 Sr niet van belang is of de eerdere veroordeling in kracht van gewijsde is gegaan (vgl. HR 1 november 1977, ECLI:NL:HR:1977:AB7122). Evenmin is de toepassing van artikel 63 Sr daarvan afhankelijk of bij de eerdere veroordeling een tijdelijke dan wel een levenslange gevangenisstraf is opgelegd.

Het middel faalt.

Opmerking verdient dat bij het parlement thans het wetsvoorstel 'herziening regeling meerdaadse samenloop in strafzaken' aanhangig is (vgl. *Kamerstukken I* 2017/18, 34126, A). Dit wetsvoorstel strekt er onder meer toe dat de toepassing van de regeling van artikel 63 Sr wordt beperkt tot het geval waarin de verdachte 'onherroepelijk' tot straf is veroordeeld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2248

Zaaknummer: 17/03277

Rechters: J. de Hullu, A.J.A. van Dorst en M.J. Borgers

Advocaten: M.E. van der Werf

Wetsartikelen: 63 Sr

RECHTSPRAAK

Mocht politie eigener beweging vermoedelijke slachtoffers van klachtmisdrijf afdreiging benaderen zonder dat zij eerst klacht hadden ingediend? Staat omstandigheid dat aantal aangevers niet binnen termijn van artikel 66 lid 1 Sr klacht heeft ingediend in de weg aan ontvankelijkheid Openbaar Ministerie in vervolging?

Het middel klaagt over de verwerping door het hof van de stelling dat de politie niet eigener beweging vermoedelijke slachtoffers van het klachtmisdrijf afdreiging mocht benaderen zonder dat zij eerst een klacht hadden ingediend. Het voert daartoe aan dat dit oordeel blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting, althans onbegrijpelijk is.

In de regeling van de alleen op klacht vervolgbare misdrijven in het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering wordt de klacht slechts aangemerkt als voorwaarde voor de toelaatbaarheid van de vervolging ter zake van zodanig misdrijf. De strekking van die regeling brengt echter mee dat ook opsporingshandelingen te dier zake bij gebreke van een klacht achterwege moeten blijven. Het bijzonder belang bij een misdrijf als het onderhavige dat ongewenste ruchtbaarheid die door de door het delict getroffen als pijnlijk wordt ervaren, wordt vermeden, kan immers reeds door een opsporingsonderzoek worden benadeeld, zodat ook dit onderzoek ter voorbereiding van een vervolging slechts mag worden ondernomen indien klacht is gedaan. Die regel lijdt evenwel uitzondering indien de klachtgerechtigde te kennen heeft gegeven een zodanig onderzoek te wensen (vgl. HR 3 mei 1977, ECLI:NL:HR:1977:AB7174 en HR 16 juni 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZD1194). Met de strekking van het klachtvereiste is evenmin in strijd dat in gevallen als de onderhavige naar aanleiding van de opsporingswens van een klachtgerechtigde door de politie op de wijze en onder omstandigheden als door het hof zijn vastgesteld naspeuringen worden gedaan naar mogelijke andere slachtoffers. Dit zou anders zijn, naar het hof terecht heeft overwogen, wanneer tegen een door een mogelijk slachtoffer uitdrukkelijk kenbaar gemaakte wens in, (nadere) onderzoekhandelingen zouden worden geïnitieerd dan wel voortgezet, maar hieromtrent is volgens het hof door de verdediging niets gesteld terwijl ook het dossier daarvoor geen aanknopingspunt biedt.

In het licht hiervan getuigt de verwerping door het hof van het gevoerde verweer niet van een onjuiste rechtsopvatting en is zij ook niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

Het middel keert zich tegen het oordeel van het hof dat de omstandigheid dat een aantal van de aangevers niet binnen de termijn als bedoeld in artikel 66 lid 1 Sr een klacht heeft ingediend, niet in de weg staat aan de ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie in de vervolging. Het klaagt dat dit oordeel getuigt van een onjuiste rechtsopvatting, althans ontoereikend is gemotiveerd.

De feiten ter zake waarvan de verdachte is vervolgd en veroordeeld zijn als misdrijf strafbaar gesteld in artikel 318 lid 1 Sr. Op grond van het derde lid van artikel 318 Sr kan dit misdrijf niet worden vervolgd dan op klacht van hem tegen wie het is gepleegd. Ingevolge het eerste lid van artikel 164 Sv bestaat de klacht in een aangifte bij de bevoegde ambtenaar met het verzoek tot vervolging. Artikel 165 lid 1 Sv regelt wie die bevoegde ambtenaar is. Het tweede lid van artikel 164 Sv voorziet erin dat enige voorschriften van artikel 163 Sv omtrent de wijze waarop de aangifte moet worden gedaan, van overeenkomstige toepassing zijn.

Blijkens de wetsgeschiedenis steunt deze door het klachtvereiste gecreëerde afhankelijkheid der vervolging van de wil van hem tegen wie het misdrijf is gepleegd – een zeldzame uitzondering – op de mogelijkheid dat het bijzonder belang groter nadeel lijdt door het instellen dan het openbaar belang door het niet-instellen der strafactie. Dit bijzonder belang is bij een misdrijf als het onderhavige hierin gelegen dat ongewenste ruchtbaarheid die door de door het delict getroffenene als pijnlijk wordt ervaren, wordt vermeden. Dit belang is in een geval waarin een klacht is vereist, niet in het geding indien de klacht weliswaar niet voldoet aan de wettelijke eisen van artikel 163 Sv en/of artikel 164 Sv maar vaststaat dat de klachtgerechtigde de vervolging heeft gewenst.

In het eerste lid van artikel 66 Sr is bepaald dat de klacht kan worden ingediend gedurende drie maanden na de dag waarop de klachtgerechtigde kennis heeft genomen van het gepleegde feit. Door het stellen van die termijn wordt – in de woorden van de memorie van toelichting bij het ontwerp-wetboek – voorkomen dat:

‘aan een persoon tegen een ander een wettelijk zwaard in handen [wordt] gegeven, waarvan hij jaren lang, gedurende den geheelen verjaringstermijn, gebruik zoude kunnen maken.

Daarenboven eischt het maatschappelijk belang eene spoedige vervolging der misdrijven, en het mag dus niet aan de willekeur van den tot klagte gerechtigde worden overgelaten, het instellen der publieke actie tot de uiterste grens van den verjaringstermijn op te houden.’ (H.J.

Smidt, *Geschiedenis van het Wetboek van Strafrecht*, deel I, 1891, p. 498)

Op grond hiervan moet worden aangenomen dat de klachtgerechtigde bij een delict als het onderhavige zijn bevoegdheid slechts gedurende de in de wet genoemde klachttermijn kan uitoefenen. In zoverre is zijn macht om te bepalen of de verdachte wordt vervolgd, in de tijd begrensd. Dat betekent dat in het geval dat voor het instellen van een vervolging een klacht is vereist en de klacht niet is ingediend binnen drie maanden nadat de klachtgerechtigde heeft kennis genomen van het gepleegde delict, de vervolging daarop afstuit. Ingeval de klacht weliswaar niet voldoet aan alle formele wettelijke eisen of niet is ingediend bij de bevoegde ambtenaar, maar vaststaat dat de klachtgerechtigde de vervolging heeft gewenst, zal van die wens binnen die termijn van drie maanden moeten zijn gebleken.

Opmerking verdient dat volgens de conceptwetgeving ten behoeve van de modernisering van het Wetboek van Strafvordering die in de conclusie van de advocaat-generaal onder 14 is weergegeven, het voornemen bestaat de klachttermijn van artikel 66 Sr om de daar vermelde redenen af te schaffen. Zoals in de conclusie van de advocaat-generaal onder 15 is uiteengezet, berust de huidige klachtregeling op een andere afweging van argumenten. Het is aan de wetgever dienaangaande een keuze te maken.

Door de verdediging is aangevoerd dat de klachten niet binnen de termijn van artikel 66 lid 1 Sr zijn ingediend en dat dit moet leiden tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie in de vervolging. Het hof heeft vastgesteld dat met betrekking tot feit 4 de klacht tijdig is gedaan. Wat betreft de overige onder 1 tot en met 6 ten laste gelegde feiten heeft het hof het verweer verworpen op de grond dat (kort gezegd) de overschrijding van die termijn niet ertoe leidt 'dat het vervolgingsrecht van het openbaar ministerie is vervallen' – waarmee het hof kennelijk tot uitdrukking heeft willen brengen dat die overschrijding geen beletsel vormt voor het instellen van de vervolging – nu ten aanzien van alle aangevers is gebleken van een uitdrukkelijke vervolgingswens.

Uit wat hiervoor is overwogen omtrent de betekenis van de termijn van artikel 66 lid 1 Sr volgt dat het hof het gevoerde verweer – behoudens wat betreft feit 4 – heeft verworpen op gronden die de verwerping niet kunnen dragen.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen met betrekking tot het onder 1, 2, 3, 5 en 6 ten laste gelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, teneinde in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2242

Zaaknummer: 17/01187

Rechters: J. de Hullu, A.J.A. van Dorst en A.E.M. Röttgering

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 66 Sr, 163 Sv, 164 Sv en 165 Sv